

**I. ĐỌC HIỂU (6,0 điểm)****Đọc văn bản sau:****THƠ DUYÊN**

*Chiều mộng hoà thơ trên nhánh duyên,  
Cây me ríu rít cặp chim chuyền.  
Đổ trời xanh ngọc qua muôn lá,  
Thu đến - nơi nơi động tiếng huyền.*

*Con đường nhỏ nhỏ gió xiêu xiêu,  
Lả lả cành hoang nắng trở chiều.  
Buổi ấy lòng ta nghe ý bạn,  
Lần đầu rung động nỗi thương yêu.*

*Em bước điềm nhiên không vương chân,  
Anh đi lững đững chẳng theo gần.  
Vô tâm - nhưng giữa bài thơ dịu,  
Anh với em như một cặp vầng.*

*Mây biếc về đâu bay gấp gấp,  
Con cò trên ruộng cánh phân vân.  
Chim nghe trời rộng giang thêm cánh,  
Hoa lạnh chiều thưa sương xuống dần.*

*Ai hay tuy lặng bước thu êm,  
Tuy chẳng bằng nhân gạ tỏ niêm.  
Trông thấy chiều hôm ngơ ngẩn vậy  
Lòng anh thôi đã cười lòng em.*

(*Thơ duyên*, Tuyển tập Xuân Diệu, Tập 1, thơ, NXB Văn học, 1983)

**Lựa chọn đáp án đúng:****Câu 1.** Văn bản trên được viết theo thể thơ gì?

- A. Lục bát
- B. Năm tiếng
- C. Bảy tiếng
- D. Song thất lục bát

**Câu 2.** Màu trời trong khổ thơ thứ nhất là màu gì?

- A. Màu xanh biếc
- B. Màu xanh ngọc
- C. Xanh vàng
- D. Màu trắng

**Câu 3.** Biện pháp tu từ được sử dụng trong khổ thơ thứ 3:

- A. So sánh
- B. Nhân hóa
- C. Nói quá
- D. Hoán dụ

**Câu 4:** Từ "đổ" trong câu thơ "Đổ trời xanh ngọc qua muôn lá" thuộc từ loại nào?

- A. Danh từ
- B. Động từ
- C. Trạng từ
- D. Tính từ

**Câu 5:** Từ "*duyên*" trong nhan đề "*Thơ duyên*" có nghĩa là gì?

- A. Sự hài hòa của một số nét tế nhị ở con người, tạo nên vẻ hấp dẫn tự nhiên.
- B. Nguyên nhân trực tiếp của sự việc.
- C. Chỉ sự gặp gỡ vô tình của các cảnh vật xung quanh, từ đó nhắc đến cái duyên của tình cảm con người.
- D. Sự sắp đặt có từ kiếp trước

**Câu 6.** Nêu hiệu quả của biện pháp tu từ được sử dụng trong câu thơ "*Lòng anh thôi đã cưới lòng em*"

- A. Làm nổi bật sự lãng mạn của tác giả.
- B. Tăng cảm xúc cho cả bài thơ
- C. Nhấn mạnh ước muốn của tác giả
- D. Khẳng định sự hòa hợp hai tâm lòng, hai tâm hồn đến độ trọn vẹn tuyệt đối, sự hòa hợp trong mức độ cao nhất của cảm nhận về hạnh phúc

**Câu 7.** Ý nào sau đây khái quát nội dung chính của văn bản?

- A. Bức tranh mùa thu đầy thơ mộng
- B. Kí ức tuổi thơ tươi đẹp gắn với con đường đi học
- C. Kí ức về những ngày đầu của mối tình đầu
- D. Vẻ đẹp chiều thu và duyên tình trong sáng thuở ban đầu

**Trả lời câu hỏi/ Thực hiện yêu cầu:**

**Câu 8.** Nêu hiệu quả nghệ thuật của từ láy "rú rít" và liên xiêu" trong bài thơ

**Câu 9.** Anh, chị hiểu như thế nào về ý nghĩa 2 câu thơ:

*Buổi ấy lòng ta nghe ý bạn,  
Lần đầu rung động nỗi thương yêu.*

**Câu 10.** Cảm xúc của nhân vật trữ tình trong bài thơ gợi cho anh, chị suy nghĩ gì?

**II. VIẾT (4.0 điểm)**

Trong bài hát *Để gió cuốn đi*, nhạc sĩ Trịnh Công Sơn viết:

*Sống trong đời sống cần có một tấm lòng*

(*Để gió cuốn đi*, Trịnh Công Sơn)

Anh, chị hãy viết bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ về quan niệm trên

-----HẾT-----

## ĐÁP ÁN VÀ HƯỚNG DẪN CHẤM

**Môn: Ngữ văn lớp 10**

### A. HƯỚNG DẪN CHUNG

- Giám khảo cần chủ động nắm bắt nội dung trình bày của thí sinh để đánh giá tổng quát bài làm, tránh đếm ý cho điểm. Chú ý vận dụng linh hoạt và hợp lý hướng dẫn chấm.
- Đặc biệt trân trọng, khuyến khích những bài viết có nhiều sáng tạo, độc đáo trong nội dung và hình thức.
- Điểm lẻ toàn bài tính đến 0.25 điểm

### B. HƯỚNG DẪN CỤ THỂ

| Phần | Câu | Nội dung        | Điểm       |
|------|-----|-----------------|------------|
| I    |     | <b>ĐỌC HIỂU</b> | <b>6,0</b> |
|      | 1   | C               | 0,5        |
|      | 2   | B               | 0,5        |
|      | 3   | A               | 0,5        |
|      | 4   | B               | 0,5        |
|      | 5   | C               | 0,5        |
|      | 6   | D               | 0,5        |
|      | 7   | D               | 0,5        |

|           |           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |            |
|-----------|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
|           | <b>8</b>  | <p>Hiệu quả nghệ thuật của từ láy “ríu rít”, “liêu xiêu” trong bài thơ là:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Tạo cách diễn đạt sinh động, gợi hình, gợi cảm</li> <li>- Chỉ sự sóng đôi, hòa hợp, sự hòa điệu của thiên nhiên tạo nên bức tranh thu thơ mộng.</li> </ul> <p><b>Hướng dẫn chấm:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Học sinh trả lời tương đương như đáp án: 1,0 điểm..</li> <li>- Học sinh trả lời đạt 1 ý tương đương như đáp án hoặc có nội dung phù hợp nhưng diễn đạt chưa tốt : 0,5 điểm.</li> <li>- Học sinh trả lời sơ sài, thiếu nội dung và diễn đạt chưa tốt : 0,25 điểm.</li> <li>- Học sinh trả lời không thuyết phục hoặc không trả lời: 0,0 điểm.</li> </ul> <p><b>* Lưu ý:</b> Học sinh có thể trả lời khác đáp án nhưng thuyết phục, diễn đạt nhiều cách miễn hợp lý là chấp nhận được</p> | 1.0        |
|           | <b>9</b>  | <p>Ý nghĩa 2 câu thơ:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Sự cảm thông, một sự hòa hợp tự nhiên của tâm hồn (lòng ta – ý bạn)</li> <li>- Khoảnh khắc rung động lần đầu của trái tim</li> </ul> <p><b>Hướng dẫn chấm:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Học sinh nêu được 2 ý: 0,75 điểm.</li> <li>- Học sinh nêu được 1 ý: 0,5 điểm.</li> <li>- Học sinh trả lời không đúng: 0,0 điểm.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 0,75       |
|           | <b>10</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Học sinh có thể nêu suy nghĩ của bản thân</li> <li>- Diễn đạt trôi chảy, mạch lạc, thuyết phục</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 0,75       |
| <b>II</b> |           | <b>VIẾT</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <b>4,0</b> |
|           |           | <p><i>a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận</i></p> <p>Mở bài nêu được vấn đề, thân bài triển khai được vấn đề, kết bài khái quát được vấn đề</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 0,25       |
|           |           | <p><i>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Dẫn dắt giới thiệu vấn đề nghị luận: quan niệm của Trịnh Công Sơn "Sống trong đời sống cần có một tấm lòng".</li> </ul> <p><b>Hướng dẫn chấm:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Học sinh xác định đúng vấn đề cần nghị luận: 0,25 điểm.</li> <li>- Học sinh xác định chưa đúng vấn đề cần nghị luận: 0,0 điểm.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 0,25       |
|           |           | <p><i>c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm</i></p> <p>Học sinh có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần vận dụng tốt các thao tác lập luận, kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng. Dưới đây là một vài gợi ý:</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 2.5        |
|           |           | <p><b>*Giải thích ý nghĩa câu nói</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- "Tấm lòng" ở đây là tình cảm thương yêu, quý mến, là sự chia sẻ, đồng cảm, là những điều tốt đẹp</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |            |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |             |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
|  | <p>mà chúng ta dành cho nhau.</p> <p>→ Câu nói khuyên con người sống cần có một trái tim biết sẻ chia, yêu thương.</p> <p><b>*Phân tích</b></p> <p>– “Tắm lòng” trong cuộc sống để biết cảm thông và chia sẻ: trong cuộc sống, khi một niềm vui được cho đi là chúng ta đang nhân đôi niềm vui ấy, khi ta chia sẻ một nỗi buồn, nỗi buồn ấy sẽ vơi đi.</p> <p>– “Tắm lòng” trong cuộc sống để tha thứ và khoan dung: Đây chính là thái độ sống rộng lượng với người khác (nhất là với những người gây ra đau khổ cho mình) đối lập với lòng đố kị, định kiến, thành kiến.</p> <p>– “Tắm lòng” của con người chính là sự dũng cảm cũng chính là đức hi sinh của con người. Đó chính là sức chịu đựng, chấp nhận những thiệt thòi về mình: Dũng cảm là dám xả thân vì lí tưởng cao đẹp, dám đương đầu với thử thách, dám đổi mới. Cội nguồn của lòng dũng cảm chính là dám tin vào những điều tốt đẹp. Dám tin vào những điều tốt đẹp khiến con người có thể làm được nhiều điều.</p> <p><b>* Mở rộng: phê phán những kẻ sống thiếu “tắm lòng”:</b></p> <p>– Sống ích kỷ, nhỏ nhen, chỉ biết lo vun vén cho bản thân.</p> <p>– Đó là lối sống biểu hiện sự nghèo nàn của tâm hồn.</p> <p><b>*Bài học nhận thức và hành động:</b></p> <p>– Về nhận thức ta thấy: đây là ca từ thể hiện một lối sống đẹp, là điều cần có ở mỗi con người trong cuộc sống.</p> <p>– Về hành động ta cần: Không ngừng rèn luyện phẩm chất đạo đức tốt đẹp, rèn luyện “tắm lòng” mình cho ý nghĩa, làm việc tốt mỗi ngày; phê phán sự thờ ơ, vô tâm, vô cảm trong xã hội.</p> |             |
|  | <p><b>c. Khái quát lại vấn đề cần nghị luận:</b></p> <p>- Khẳng định lại giá trị của quan niệm: Mỗi con người sống trong xã hội, trong một cộng đồng chúng ta cần kết nối những tấm lòng với nhau.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 0.5         |
|  | <p><b>d. Chính tả, ngữ pháp</b></p> <p>Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.</p> <p><b>Hướng dẫn chấm:</b> Không cho điểm nếu bài làm có quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 0,25        |
|  | <p><b>e. Sáng tạo:</b></p> <p>Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ, sáng tạo.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 0.25        |
|  | <b>Tổng điểm</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <b>10.0</b> |